

[Ulmmejåksåma dábddomerka sámeigiella vuostasjiellan Jo3 oahppogárvedime fágan ja Jo3 lasádusá manñela.](#)

Dábddomerka dan máhtudahkaj mav oahppe vuoret ábbálettjat, sihke njálmálettjat ja tjáallálettjat, sámeigiella vuostasjiellan-fágan, Jo3 oahppogárvedime fága ja Jo3 Lasádusá manñela.

Dábddomerka gulluži sihke njálmálasj ja tjáallasj máhtudagá ábbálasj árvustallamij ja dajt galggá oahppoplána siegen adnet.

Ulmmejåksåma dábddomerka - njálmálasj ja tjáallasj

Binná máhtudahka fágan, karakterra 2	Buorre máhtudahka fágan, karakterra 4	Sierralágásj máhtudahka fágan, karakterra 6
Oahppe tjielggi buojkulvisáj makkir dábddomerka sáme girjålasjvuodan gulluži sáme kultuvrraj ja sebrudahkaj. Oahppe gåvvit guovdås vidjurijt sáme kultuvras ja sebrudagås ma ávddån båhti iesjguhtiklágásj njálmálasj árbbedábijn, subttasijn ja bávajn, dagu juojgajn, lávllagijn, subtsastallamvuogijn	Oahppe buktá iesjguhtiklágásj buojkulvisájt sáme njálmálasj árbbedábes ja tjáallasj girjålasjvuodas ja árvvaladdá gåktu dá li sáme kultuvrraj ja sebrudahkaj tjanádum, ja gåktu iesjguhtik vidjura sáme kultuvras ja sebrudagås båhti ávddån iesjguhtik ájgij sáme girjålasjvuodan. Oahppe máhttá vássám ájgij	Oahppe árvvaladdá ja reflektieri gåktu iesjguhtik ájgij ja iesjguhtik sáme guovloj njálmálasj árbbedábe ávddån båhti iesjguhtik ájgij sáme girjålasjvuodan ja gåktu li dasi vájkkudam. Oahppe árvvaladdá iesjguhtik vidjurijt sáme kultuvras ja sebrudagås, ja tjielggi moattelágásj buojkulvisáj gåktu da

<p>jnv ja tjálasaj girjálásjuodan. Oahppe viedtjá muhtem aktugasj buojkulvisáj ietjá iemeálmugij ja ietjá kultuvraj tevstajs, majt buohtastahttá sáme tevstajda.</p>	<p>njálmásaj árbbedábijt tjadnat ádááiggásasj sáme girjálásjuohtaj. Oahppe viedtjá buojkulvisájt sihke ietjá iemeálmugij ja ietjá kultuvraj tevstajs ja adná dajt gá sáme tevstaj badjel árvaladdá. Oahppe adná guoskavasj buojkulvisájt dágástaládijn.</p>	<p>ávddán báhti iesjuhtik ájgij sáme girjálásjuodan ja nuppe guovlluj. Oahppe viedtjá moattelágásj ja guoskavasj buojkulvisájt sihke ietjá iemeálmugij ja ietjá kultuvraj tevstajs ja adná dajt ietjas árvaladdamijda.</p>
<p>Oahppe átsát ja gávvit oahpes vidjurijt ma guoski bájkálasj ævtojda ja vejulasjuodajda sámegeiela moattegielakvuoda gáktuj ájgij tjadá. Oahppe tjadná aj ietjas moattegielak ja moattekultuvralasj duogátjav ja identitiehtav fágalsj aktijvuodajda.</p> <p>Oahppe I diedulasj gáktu máhttá sámegeielav várjjalit ja reflektieri muhtem vidjurij badjel ma guoski sebrudagá giellaadnuj ja sámegeiela boahtteájggáj.</p>	<p>Oahppe átsát, tjielggi ja árvaladdá guoskavasj buojkulvisáj tiemájt ma guoski sámegeiela ja moattegielakvuoda dilláj, ævtojda ja vejulasjuodajda sihke bájke ja rijka dásen. Oahppe tjadná aj ietjas moattegielakvuodav ja moattekultuvralasj duogátjav ja identitiehtav fágalsj aktijvuodajda.</p> <p>Oahppe diedulattjat ávdet sámegeiela várjjalimev ja árvaladdá sebrudagá giellaanov ja sámegeiela boahtteájgev.</p>	<p>Oahppe átsát, tjielggi ja árvaladdá vuodulattjat bájkálasj ja gájksáme perspektijvan iesjuhtiklágásj buojkulvisáj tiemájt ma sámegeiellaj ja moattegielakvuohtaj guoski. Oahppe tjadná ietjas moattegielak ja moattekultuvralasj duogátjav ja identitiehtav fágalsj aktijvuodajda.</p> <p>Oahppe diedulattjat barggá sámegeielav várjjalittjat ja ávdedittjat ja reflektieri ja árvaladdá lájttálisát sebrudagá giellaanov ja sámegeiela boahtteájgev.</p>
<p>Oahppe dábddá fáhkabuojkuldagájt ja fáhkagielav iesjuhtik tiemájn ja máhttá dajt</p>	<p>Oahppe buoragit dábddá fáhkabuojkuldagáj sisanov iesjuhtik tiemájn ja buktá</p>	<p>Oahppe dábddá moattelágásj fáhkabuojkuldagájt ja moallánagájt, ja</p>

<p>oahpes aktijvuodan adnet. Oahppe adná muhtem mudduj fáhkabuojkuldagájt oahpes aktijvuodajn, valla ij vuodusta fáhkabuojkuldagáj ja moallánagáj merkadusájt buojkulvisáj.</p> <p>Oahppe adná oahpes árbbedábálasj moallánagájt ja vuoset vehi gielalásj sjuggelisvuodav mij buorre mudduj hiehpá dájmajda.</p>	<p>guoskavasj fáhkagielav ja buojkulvisájt adnet iesjguhtiklágásj tiemáj aktijvuodan.</p> <p>Oahppe adná árbbedábálasj moallánagájt ja vuoset gielalásj sjuggelisvuodav mij iesjguhtik dájmajda hiephi.</p>	<p>máhttá adnet dárkkelis ja guoskavasj fáhkagielav aktan buojkulvisáj iesjguhtiklágásj tiemáj aktijvuodan.</p> <p>Oahppen la persávnálasj, iesjrádálasj giella ja adná diedulattjat árbbedábálasj moallánagájt ja vuoset málsudahkes gielalásj sjuggelisvuodav mij buoragit hiephi dájmajda.</p>
<p>Oahppe vällji giella- ja guládallamteknologijjav mav ávdutjis dábddá. Ihkap oahppe välljij vædtsagijt ma ælla nav dábmarisá, ja danen dárba j viehkev lánudittjat vædtsagijt.</p>	<p>Oahppe dábddá iesjguhtiklágásj giella- ja guládallamteknologijjajt ja máhttá daj gaskan ávkálasj vædtsagijt välljit iesjguhtiklágásj dájmajda ja ulmijda.</p>	<p>Oahppe máhttá barggoprosessa ulmev ja ávdánimev árvustallat, ja iesjrádálattjat vuogas vædtsagijt välljit. Oahppe adná giella- ja guládallamteknologijjav majna dábmarit ja ulmmelattjat barggá ja guládallá. Oahppe aktelt árvustallá makta vædtsak barggaj ja ulmmáj hiehpá, ja málsudallá dárbo milta.</p>
<p>Oahppe vällji ja adná muhtem gáldojt tevstan. Gá oahppe gáldojt vällji de ij la oahppe dárkkelit árvustallam makta gáldo l luohtedahte, hiehpá jalik vihpa. Oahppe</p>	<p>Oahppe árvustallá ja vällji gáldojt dan milta makta li luohtedahte, ássáj guoski ja vihpi. Oahppe háldat buorre mudduj sitierimav ja referierimav. Oahppe vuoset gáldojda</p>	<p>Oahppe iesjrádálattjat vällji guoskavasj gáldojt tækstaj. Oahppe árvustallá divna gáldojt lájttálisát sihke gá dajt vällji ja adná, ja árvustallá man luohtedahte gáldo li, jus</p>

mierkki sitáhtajt ja referierimijt tevstan, divna ælla riehta mierkkiduvvam tevstan ja nágina máhtti vájllut sihke tevstan ja gálldolistan.	tjårggádit ja dárkkelit.	ássjáj guoski ja vihpi. Oahppe sierat ja háldat sitierimav ja referierimav sihke njálmálasj ja tjálasj tevstan, ja mierkki dajt tjielggasit sihke tevstan ja gálldolistan.
---	--------------------------	--

Ulmmejåksåma dåbdomerka - njálmálasj

Binná máhtudahka fágan, karakterra 2	Buorre máhtudahka fágan, karakterra 4	Sierralágásj máhtudahka fágan, karakterra 6
Oahppe sæbrrá fágallasj dágástallamijda oahpes tiemáj birra ja ávdet muhtem mudduj ietjas máhtov ja vuojnojt. Oahppe vásstet muhtem mudduj iehtjádij vuojnoj gáktuj. Oahppe árvvaladdá oahpes fágallasj tiemáj hárráj ja adná iesjguhtiklágásj guovdásj retorihkalasj apællavuogijt ja vájkkudimnævojt. Oahppe háldat muhtem guovdásj njálmálasj sjáŋŋarijt.	Oahppe sæbrrá iesjguhtik fágallasj dágástallamijda ja ávdet ietjas máhtov ja vuojnojt. Oahppe gatjåt iesjguhtiklágásj tiemáj birra ja vásstet iehtjádij vuojnojda. Oahppe ávdet guoskavasj refleksjåvnåjt fágallasj tiemáj hárráj ja adná hiebalasj gielallasj ja estetihkalasj vájkkudimnævojt ja retorihkalasj apællavuogijt. Oahppe háldat buorre mudduj iesjguhtiklágásj njálmálasj sjáŋŋarijt.	Oahppe dájmalattjat sæbrrá iesjguhtik fágallasj dágástallamijda ja ávdet ietjas máhtov ja vuojnojt árvvaladdamijn ja ábbålasj argumentierimijn. Oahppe lájttálasat gatjádallá iesjguhtiklágásj vidjurij birra ja respondieri iehtjádij vuojnojda. Oahppe ávdet vuodulasj refleksjåvnåjt iesjguhtiklágásj fágallasj tiemáj hárráj ja adná iesjguhtiklágásj gielallasj ja estetihkalasj vájkkudimnævojt, retorihkalasj apællavuogijt ja njálmálasj sjáŋŋarijt ma vuohkasit ulmmáj hiehpi.

Ulmmejåksåma dåbdomerka - tjålalasj

Binnå máhtudahka fágan, karakterra 2	Buorre máhtudahka fágan, karakterra 4	Sierralágåsj máhtudahka fágan, karakterra 6
<p>Oahppe låhkå moattelågås tjåppagirjålasj ja åssjepruvså tevstajt sihke iesjguhtik slåjas ja sjånñaris, ja reflektieri muhtem mudduj daj sisano ja háme hárråj. Oahppe åtsådallå tevstajt ja tjadnå tevstajt dan åjggåj goassa li tjåleduvvam ja vuoset muhtem guovdås tjånåstagaýt åjggudahkaj ja kultuvrrahiståvrråj. Oahppe dåbdddå någin gielalasj våjkkudimnævojt ja någin giellahiståvrålasj dåbdomerkajt tevstajn.</p>	<p>Oahppe låhkå ja analysieri iesjguhtik slåja tjåppagirjålasj ja åssjepruvså tevstajs ma li iesjguhtik sjånñarin tjåleduvvam, ja reflektieri daj sisano ja háme birra. Oahppe gåvvit gielalasj våjkkudimnævojt ma li tevstan anon. Oahppe analysieri åjggudagåv goassa tevsta li tjåleduvvam ja tjadnå dajt histåvrålasj ja kultuvrrahiståvrålasj perspektijvvej ja vidjurijda. Oahppe tjadnå tevstajt sihke dan åjggåj goassa li tjåleduvvam ja oahppe dålås åjge kontækstaj. Oahppe dåbdddå gånå tevstan li giellahiståvrålasj perspektijva.</p>	<p>Oahppe låhkå ja analysieri iesjguhtik slåjajt tjåppagirjålasj ja åssjepruvså tevstajs ma li iesjguhtik sjånñarin tjåleduvvam. Oahppe analysieri tevstajt ja årvvaladdå daj sisano ja háme birra ja vuoset gåktu gielalasj våjkkudimnævo sisadnuj ja tækstaj våjkkudi. Dasi adnå oahppe ietjas máhtov giela ja girjålasjvuoda birra. Oahppe analysieri åjggudagåv goassa tevsta li tjåleduvvam ja tjadnå tevstajt histåvrålasj ja kultuvrrahiståvrålasj perspektijvvej ja vidjurijda. Oahppe reflektieri tevstaj birra sihke åjge vuoksuj goassa tjåleduvåj ja dålås åjge kontækstaj. Oahppe dåbdddå ja analysieri giellahiståvrålasj perspektijvajt tevstan.</p>
<p>Oahppe tjållå tevstajt moatten slåjan ja sjånñarin, ma muhtem mudduj sjånñarnjuolgadusåjt tjuovvu. Tevstajn la avtagerdak struktuvrra majna tiemå muhtem mudduj hiehpi akti, ja majna tæksta l</p>	<p>Oahppe tjållå tevstajt iesjguhtik guhkkudagås, ja iesjguhtik slåjas ja sjånñaris, majna sjånñarnjuolgadusåjt tjuovvu. Tevstan la tjielgga struktuvrra manna tiemå aktij hiehpi, ja manna tæksta l buoragit tjånåduvvam sihke</p>	<p>Oahppe tjålli tevstajt iesjguhtik guhkkudagås ja iesjguhtik slåjas ja sjånñaris, majna sjånñarnjuolgadusåjt tjuovvu. Tevstan la tjielgga ja dårkkelis struktuvrra manna tiemå buoragit aktij hiehpi ja manna tæksta l</p>

<p>muhtem mudduj aktij tjanádum.</p> <p>Oahppe vállji tækstahámij (modalitiehtav) ja vájkkudimnævojt ma viehka mudduj hiehpi tevsta ulmmáj, sisadnuj ja ulmmejuohkusij. Oahppe adná guovdásj duollatjállema ja merkaj biedjama njuolgadusájt tevstan.</p> <p>Oahppe divvu dábalasj vigijt ietjas tevstajn ja buoret tevstav áhpadiddje oajvvadusáj milta.</p>	<p>gárgadisáj gaskan ja tækstaásij gaskan.</p> <p>Oahppe vállji vuogas tækstahámev (modalitiehtav) ja vájkkudimnævojt tevsta ulme, sisano ja ulmmejuohkusa milta. Oahppe háldat ienemus duollatjállema ja merkaj biedjama njuolgadusájt.</p> <p>Oahppe divvu ja buoret ietjas tevstajt fágallasj ævtoj ja iehtjádij tsuojggidusáj milta. Oahppe árvustallá ietjas iehtjádij tevstajt ja buktá rádiijt giella- ja tækstamáhtos milta.</p>	<p>sierraláhkáj buoragit aktij tjanádum sihke gárgadisáj gaskan, tækstaásij gaskan ja ábbálettjat tevstan.</p> <p>Oahppe árvustallá ja vállji tækstaj vuogas, ulmmelasj tækstahámij (modalitiehtav) ja vájkkudimnævojt tevsta ulme, sisano ja ulmmejuohkusa milta. Oahppe háldat vargga divna duollatjállema ja merkaj biedjama njuolgadusájt.</p> <p>Oahppe árvustallá ja buoret ietjas tevstajt fágallasj ævtoj ja iehtjádij tsuojggidusáj milta. Oahppe árvustallá iehtjádij tevstajt ja buktá guoskavasj rádiijt giella- ja tækstamáhtos milta.</p>
---	--	---